

REGISTRIRANE POVRŠINE ZA SLIJETANJE I UZLIJETANJE

Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti ASO-2019-001

Broj revizije: 0 / 08.02.2019.

Pokretač: Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo

1. Područje primjene:

1.1 Ova Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti (u daljnjem tekstu: Naredba) primjenjuje se na:

- a) operatore zrakoplova koji imaju namjeru registrirati površinu na kopnu za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova, koja nije aerodrom sa svjedodžbom ili odobrenjem; i
- b) operatore zrakoplova kojima je operator zrakoplova iz točke 1.1 a) ove Naredbe dozvolio korištenje te površine.

1.2 Ova Naredba ne oslobađa operatora zrakoplova od obveze pribavljanja drugih suglasnosti i odobrenja koje proizlaze iz odredaba drugih posebnih propisa.

2. Osnova za izdavanje Naredbe:

Zakon o zračnom prometu („Narodne novine“ 69/09, 84/11, 54/13, 127/13, 92/14), članak 18.b. (u daljnjem tekstu: Zakon)

3. Referentne smjernice: Nema.

4. Svrha Naredbe:

Svrha ove Naredbe jest:

- definiranje uvjeta za registriranje površine za slijetanje i uzlijetanje,
- definiranje uvjeta za izvođenje operacija na registriranoj površini.

5. Definicije i skraćenice

Za potrebe ove Naredbe koriste se sljedeće definicije:

- a) **Gusto naseljeno područje** - bilo koje područje unutar grada, mjesta ili naselja koje se pretežito koristi za stanovanje, poslovne ili rekreacijske svrhe.
- b) **Operator zrakoplova** - poduzetnik (pravna ili fizička osoba) koji obavlja ili namjerava obavljati operacije zrakoplovom.
- c) **Registrirana površina za slijetanje i uzlijetanje** - površina namijenjena slijetanju i uzlijetanju zrakoplova koja nije aerodrom sa svjedodžbom ili odobrenjem.

Za potrebe ove Naredbe koriste se sljedeće skraćenice:

A - Promjer rotora helikoptera.

B - Raspon između kotača, skija ili plovaka helikoptera.

CTR - Kontrolirana zona (kontrolirani zračni prostor koji se prostire od zemljine površine do određene gornje granice).

D - Najveća uzdužna duljina helikoptera sa rotirajućim rotorima

ERP - Plan za hitne slučajeve

FATO - Područje završnog prilaza i uzlijetanja

SA - (Safety Area) Sigurnosno područje

TLOF - Područje dodira pri slijetanju i uzlijetanju

6. Opće odredbe

- 6.1 Zahtjev za registriranje površine za slijetanje i uzlijetanje podnosi operator zrakoplova.
- 6.2 Registriranu površinu za slijetanje i uzlijetanje može koristiti:
- operator zrakoplova koji je registrirao površinu; i
 - drugi operator zrakoplova čiji zrakoplov udovoljava zahtjevima za registriranu površinu, propisanim točkom 7. ove Naredbe, i kojem je operator zrakoplova koji je registrirao površinu dozvolio njeno korištenje.
- 6.3 U skladu s člankom 18.b stavak 3. Zakona, Agencija iznimno može operatoru zrakoplova iz točke 6.2 ove Naredbe izdati posebno odobrenje za korištenje registrirane površine za obavljanje operacija u svrhu izvođenja komercijalnih letova i za osposobljavanje članova posade zrakoplova.
- 6.4 Odobrenje iz točke 6.3 ove Naredbe ne može se izdati operatoru zrakoplova koji ne ispuni uvjete iz točaka 7.3 i 7.4 ove Naredbe.
- 6.5 Operator zrakoplova koji koristi registriranu površinu za slijetanje i uzlijetanje odgovoran je za sigurno izvođenje letačkih operacija na toj površini, odnosno letačke operacije mora izvoditi u skladu s propisima primjenjivim na tip/klasu zrakoplova kojim se operacije izvode i vrstu operacija koje izvodi, letačkim priručnikom zrakoplova ili odgovarajućim dokumentom te zahtjevima propisanim ovom Naredbom. Neposredno prije korištenja registrirane površine, operator zrakoplova mora utvrditi da je stanje registrirane površine, prisutnost predmeta, životinja, osoba ili vozila, nadvisivanje prepreka i održavanje pravca prilaza i odlaska takvo da neće doći do ugrožavanja sigurnosti leta ili ljudi i imovine na tlu.
- 6.6 Operator zrakoplova koji je registrirao površinu odgovoran je za kontinuiranu usklađenost površine s uvjetima iz ove Naredbe.
- 6.7 Prilaz na i uzlijetanje s registrirane površine operator zrakoplova ne smije izvoditi iznad gusto naseljenog područja.

7. Zahtjevi za registrirane površine za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova

- 7.1 Registrirana površina mora biti odgovarajuće duljine i širine ovisno o performansama zrakoplova za koje se planira da će slijetati na i uzlijetati s registrirane površine.
- 7.2 Duljina površine za slijetanje i uzlijetanje određuje se za zrakoplov iz točke 7.1 ove Naredbe koji zahtjeva najveću duljinu slijetanja/uzlijetanja kako je propisano letačkim priručnikom zrakoplova.
- 7.3 Širina površine za slijetanje i uzlijetanje određuje se ovisno o razmaku između vanjskih rubova kotača glavnog podvozja zrakoplova iz točke 7.1. ove Naredbe sukladno Tablici 1.

Tablica 1. Minimalna širina površine za slijetanje i uzlijetanje

Referentna duljina za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova	Razmak između vanjskih rubova kotača glavnog podvozja			
	Manji od 4.5 m	4.5 m do 5,99 m	6 m do 8,99 m	9 m do 14,99 m
manje od 800 m	18 m	18 m	23 m	–
od 800 m do 1.199,99 m	23 m	23 m	30 m	–
od 1200 m do 1.799,99 m	30 m	30 m	30 m	45 m
1.800 m i više	–	–	45 m	45 m

- 7.4 Oko površine za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova mora se osigurati sigurnosno područje koje mora biti minimalne širine 30 metara od uzdužne središnje osi površine, te se prostirati minimalno 30 metara ispred početka i nakon kraja površine.
- 7.5 Iznimno od točke 7.3 ove Naredbe, širina površine za slijetanje i uzlijetanje može biti manja ako se površina neće koristiti za obavljanje komercijalnih letova i za osposobljavanje članova posade zrakoplova, te ako operator zrakoplova dokaže dostatnost te širine za zrakoplov iz točke 7.1 ove Naredbe.
- 7.6 Iznimno od točke 7.4 ove Naredbe, sigurnosno područje može biti minimalne širine 5 metara bočno sa svake strane ruba površine za slijetanje i uzlijetanje te minimalno 10 metara ispred početka i nakon kraja površine, ako se površina neće koristiti za obavljanje komercijalnih letova i za osposobljavanje članova posade zrakoplova.

- 7.7 Površina za slijetanje i uzlijetanje mora biti dovoljne nosivosti za zrakoplove iz točke 7.1 ove Naredbe te bez oštećenja i nepravilnosti koje mogu negativno utjecati na zrakoplov pri slijetanju ili uzlijetanju. Visina trave na zatavljenim površinama ne smije prelaziti visinu osovine glavnog podvozja zrakoplova iz točke 7.1 ove Naredbe.
- 7.8 Sigurnosno područje mora biti poravnato s površinom za slijetanje i uzlijetanje, imati dovoljnu nosivost da podnese povremena izlijetanja zrakoplova sa površine za slijetanje i uzlijetanje te mora biti bez prepreka.
- 7.9 Registrirana površina koja služi isključivo za slijetanje i uzlijetanje helikoptera, umjesto zahtjeva iz točaka 7.2 do 7.6 ove Naredbe, mora ispunjavati sljedeće uvjete:
- FATO mora biti takvog oblika i veličine da se u njega može smjestiti krug promjera ne manjeg od vrijednosti $1,5D$ i u kojem ne smije biti prepreka,
 - FATO mora biti okružen sa sigurnosnim područjem, koje je pogodno za prisilno slijetanje, u kojem nema prepreka viših od 1 metra i čija širina ne smije biti manja od 10 metara,
 - unutar FATO-a mora se nalaziti TLOF koji mora imati oblik kvadrata dimenzija $2B \times 2B$ i nosivost koja odgovara ukupnoj težini helikoptera koji se koristi,
 - sektor prilaza/uzlijetanja mora se nastavljati na sigurnosno područje i pružati do točke vertikalne projekcije na zemljinoj površini i sjecišta ravnine prilaza/odlaska s ravinom minimalne visine leta i
 - sektor prilaza/uzlijetanja mora biti širine ne manje od vrijednosti $3A$.

8. Oprema registrirane površine

Operator zrakoplova koji je registrirao površinu dužan je osigurati da je registrirana površina, kada se koristi, opremljena najmanje s:

- pokazivačem smjera vjetra,
- oznakama ili označivačima (površine bez kolničke konstrukcije) površina za slijetanje/uzlijetanje zrakoplova,
- protupožarnim aparatom,
- kompletom za pružanje prve pomoći i
- VHF primopredajnikom aeronautičkog spektra, ako se s registrirane površine obavlja osposobljavanje.

9. Postupak registriranja površine za slijetanje i uzlijetanje

- 9.1 Registriranje površine koja je udaljena od ruba ili praga USS najbližeg aerodroma manje od 5 km nije dozvoljeno, osim u slučaju registriranja površine isključivo za slijetanje i uzlijetanje helikoptera kada Agencija može dozvoliti i manja udaljenost od ruba ili praga USS najbližeg aerodroma.
- 9.2 U cilju registriranja površine za slijetanje i uzlijetanje operator zrakoplova mora dostaviti Odjelu aerodroma u Hrvatskoj agenciji za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu "Agenciji"), zahtjev za registriranje površine za slijetanje i uzlijetanje u pisanoj formi.
- 9.3 Zahtjev za registriranje površine za slijetanje i uzlijetanje mora sadržavati:
- podatke o podnositelju zahtjeva (osobni podaci ili podaci o pravnoj osobi, te adresu),
 - razlog zbog kojeg operator zrakoplova zahtijeva registraciju površine za slijetanje i uzlijetanje,
 - naziv površine i najbližeg naselja, te zemljopisne koordinate referentne točke površine u položajnom referentnom sustavu WGS84 koje je utvrdio ovlašteni geodet i
 - osnovni smjer prilaza i uzlijetanja.
- 9.4 Uz zahtjev za registriranje površine za slijetanje i uzlijetanje operator zrakoplova mora priložiti sljedeće:
- dokaz o pravu vlasništva ili pravu korištenja predmetne površine,
 - podatke o tipu ili varijanti unutar klase zrakoplova za sve zrakoplove koji će koristiti registriranu površinu za slijetanje i uzlijetanje te podatke o performansama tih zrakoplova, a sukladno odredbama točke 7. ove Naredbe,
 - nacrtna površina za slijetanje i uzlijetanje s ucrtanom referentnom točkom i naznačenim mjerilom u kojem je nacrt izrađen, te sažetim opisom površine (na primjer: kruta zemljana podloga, travnata, betonska, asfaltna i sl. površina) najpovoljnijih pravaca prilaza i uzlijetanja, kao i eventualnim značajnim preprekama u prostoru: na samoj površini ili u njenoj neposrednoj blizini

- c) ukoliko je potrebno, dokaz dostatnosti širine površine za slijetanje i uzlijetanje iz točke 7.5 ove Naredbe i
- d) upravnu pristojbu u iznosu od 20,00 HRK.
- 9.5 Agencija može tijekom evaluacije zahtjeva za registraciju površine za slijetanje i uzlijetanje ili po obavijesti o promjeni, a kada to smatra potrebnim, zatražiti od operatora zrakoplova dodatnu dokumentaciju, kao npr. dodatne dokaze o površini, suglasnost vlasnika objekata u blizini površine i sl.
- 9.6 Površina se ne može registrirati ukoliko se utvrdi da operator zrakoplova prilikom podnošenja zahtjeva za registraciju površine za slijetanje i uzlijetanje nije dao istinite i/ili točne podatke ili ukoliko mišljenje ovlaštenog pružatelja usluga u zračnoj plovidbi (HKZP) ukazuje na moguće ugrožavanje sigurnosti zračnog prometa uzrokovanih izvođenjem operacija na predloženoj površini.
- 9.7 Agencija registrira površine za slijetanje i uzlijetanje kada podnositelj zahtjeva ispunji sve uvjete definirane ovom Naredbom. Agencija će podnositelja zahtjeva izvijestiti o registraciji površine pisanom obaviješću.
- 9.8 Agencija u obavijesti iz točke 9.7 ove Naredbe navodi period valjanosti registracije površine koji ne može biti dulji od 3 godine.
- 9.9 Agencija zadržava pravo provjere zadovoljavanja uvjeta koji su morali biti ispunjeni prilikom registriranja površine.

10. Operacije za koje je potrebno posebno odobrenje

Da bi ishodio odobrenje za izvođenje operacija iz članka 18.b, stavak 3. Zakona o zračnom prometu, operator zrakoplova mora Agenciji dostaviti:

- a) popunjeni obrazac zahtjeva,
- b) upravnu pristojbu u iznosu od 70,00 HRK,
- c) obrazloženje opravdanosti potrebe izvođenja operacija,
- d) odgovarajuće dijelove operativnog priručnika koji opisuju izvođenje operacija na registriranim površinama,
- e) procjenu sigurnosti i predviđene mjere umanjavanja rizika,
- f) ERP koji sadržava najmanje: način pozivanja hitnih službi, popis i dužnosti osoba zaduženih za aktivnosti vezane uz ERP i druge informacije koje operator smatra bitnim za sigurnost izvođenja operacija i
- g) dodatne dokumente, kada Agencija procijeni da je potrebno.

11. Zaštita zračnog prometa na površini za slijetanje i uzlijetanje

- 11.1 Operator zrakoplova koji koristi registriranu površinu za slijetanje i uzlijetanje odgovoran je za zaštitu zračnog prometa na površini za slijetanje i uzlijetanje te je u skladu s tom odgovornošću obvezan procijeniti rizike i predvidjeti sve mjere kojima će spriječiti nezakonito ometanje zračnog prometa na površini za slijetanje i uzlijetanje.
- 11.2 Operator zrakoplova i zapovjednik zrakoplova koji obavlja operacije uzlijetanja zrakoplovom s registrirane površine prema aerodromu sa statusom međunarodnog aerodroma dužan je primjenjivati alternativne mjere zaštite civilnog zračnog prometa određene za ovakve operacije u sljedećim područjima:
- a) zaštita zrakoplova od neovlaštenog pristupa,
 - b) provjera identiteta putnika,
 - c) vođenje popisa putnika,
 - d) zaštitni pregled putnika i prtljage,
 - e) prijevoz oružja i izvješćivanje aerodromskih službi prihvata i otpreme.

12. Osiguranje primjene propisa

- 12.1 Operator zrakoplova koji je registrirao površinu mora obavijestiti Agenciju o svakoj promjeni koja utječe na uvjete iz ove Naredbe. Svaka promjena mora biti prethodno prihvaćena od Agencije.
- 12.2 Agencija može izmijeniti period valjanosti registracije površine za slijetanje i uzlijetanje iz točke 9.8 ove Naredbe, kada:

- a) operator zrakoplova svojim postupcima ugrožava sigurnost i zaštitu zračnog prometa ili nanosi štetu trećim osobama, ili
 - b) operator zrakoplova ne postupa u skladu s ovom Naredbom te propisima i pravilima primjenjivima na zračni promet, ili
 - c) se promijeni bilo koji od uvjeta na temelju kojih je površina za slijetanje i uzlijetanje registrirana bez da je promjena prethodno prihvaćena od Agencije.
- 12.3 Operatori zrakoplova koji koriste registriranu površinu dužni su poštivati primjenjive propise zaštite okoliša, zaštite od buke i ostale propise primjenjive na aktivnosti koje provode.

13. Prijelazne i završne odredbe

Operatori zrakoplova koji su površine registrirali prije stupanja na snagu ove Naredbe moraju se uskladiti s odredbama ove Naredbe u roku od godine dana nakon njenog stupanja na snagu.

14. Stupanje na snagu

Ova Naredba stupa na snagu danom objave na službenoj web stranici Agencije.

Stupanjem na snagu ove Naredbe, Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti ASO-2013-004 prestaje vrijediti.

U Zagrebu, 08.02.2019.

Za Hrvatsku agenciju za civilno zrakoplovstvo:

Vršitelj dužnosti direktora